

אורי וישעי

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן רבנו יוסף חיים זי"ע

בראשות מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

הן חן ומלוא ההערכה
לכלל הכותבים על
ברכותיהם החמות
לכבוד גיליון האלה

התשפ"ו שנת ה'כ"ב לעלון
פרשת נצבים וילך הפטרה שוש אשיש
כניסת השבת: 18:42
יציאת השבת: 19:32
לשיטת רבנו תם: 20:18
גיליון מס' 1002

לתגובות ניתן לפנות לעורך אלון ארביב ס"ט בדוא"ל: 24136465@gmail.com

כתם פז – ביאורים לפרשה

ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע (ל, טו)
בדיני אבלות כמה שלבים: שלשה ימים, שבעה ימים, שלשים יום וי"ב חודש.
ההבדלים ביניהם מבטאים את תהליך ההיפרדות ההדרגתי של הנפש מן
הגוף. כשהאדם נפטר, ההיפרדות איננה מתרחשת בבת אחת; כל עוד יש
קשר ביניהם, הגוף עוד מתקיים, וככל שהנפש מסתלקת – כן הגוף מתכלה
ונעשה עפר. הנפש מסתלקת בשלבים, ולכן גם האבלות הולכת ופוחתת
בהדרגה.

שורש הדבר הוא שעיקר מציאות הגוף וחיוו נובעים מן הנפש. כשזו עוזבת –
הגוף מאבד את חיותו, מלבד עצם הלז שבה נשאר תמיד ניצוץ חיים מהנפש,
וממנה ייבנה הגוף לעתיד לבוא.

עיקרון זה קיים בכל המציאות: כל נברא גשמי חי מחיות רוחנית – הכוח
האלוקי שבורא ומקיים אותו.

על האדם לזכור תמיד שהגשמיים היא רק לבוש, ואילו העיקר הוא החיות
האלוקית שבתוכה. כאשר הוא משתמש בדבר גשמי לשם שמים, הוא מגלה
בו את שורשו הרוחני ומעלה אותו לקדושה. אך כשהוא רואה בו מטרה
לעצמה – הוא נפרד ממקור חייו ונעשה חסר חיות. על זה נאמר בפרשתנו:
ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב, את המוות ואת הרע, ובחרת בחיים.
הרוחניות היא חיים וטוב, ואילו הגשמיים כשהיא לעצמה – חסרת חיות.
עבודת האדם היא ובחרת בחיים – לבחור תמיד בעיקר, לראות בכל דבר
גשמי את הפנימיות, את החיות והכוונה האלוהית שבו, ולכוון את כל מעשיו
לעבודת ה'.

רעז לעאה תקיעות

סיסרא היה שר הצבא של יבין מלך כנען, והוא אחד הדמויות המרכזיות
בסיפור הקרב בין בני ישראל לצבא כנען, המופיע בספר שופטים (ד-ה),
סיפורו של סיסרא: רקע והקרב: סיסרא פיקד על צבא כנען, שהיה מצויד ב-
900 רכב ברזל. הקרב התקיים בעמק קישון, שם דבורה הנביאה וברק בן
אבינעם הובילו את צבא ישראל. בעקבות התערבות אלוהית (ככל הנראה
שיטפון בנחל קישון), צבא סיסרא הובס.

הנביא מתאר לאחר תבוסת הצבא, סיסרא נמלט ברגל והגיע לאהל יעל אשת
חבר הקיני. יעל, במעשה מפתיע, הרגה אותו באמצעות יתד שתקעה ברקתו
בזמן שישן באהלה.

לאחר אותו קרב עקוב מדם, דבורה שרה שיר ניצחון (שירת דבורה), בו היא
מתארת את הקרב ואת מותו של סיסרא. בשירה מוזכרת גם אמו של סיסרא,
שממתנה לשובו מהקרב: בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא וכו' מדוע
אחרו פעמי מרכבותיו (שופטים ה', כח).

ו**תיבב אם סיסרא**, משמעות המילים: ו**תיבב** פירושו ייבבה, התייפחה או
קוננה. קול המתאר את הצעקה היוצאת מעומק הלב המודאג.

אם סיסרא מצוירת בשירה כאשה שממתנה לשוב בנה משדה הקרב, אך
שואלת מדוע הוא מתעכב. היא מקווה שהוא שב עם שלל, אך למעשה הוא
מת. הקול ה"מתייפח" של אם סיסרא מזוהה עם קול השופר בראש השנה,
שמזכיר את הקול האנושי של תקווה וצער. בתלמוד יש דיון על אם סיסרא
ועל כך שהיא בכתה מאה יבבות, ובזכות זה תקנו בעבורנו חז"ל מאה קולות
השופר בראש השנה (ראש השנה לג:).

עטרת פז – עאמר עורר

נאמר בפרשתנו ושבבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו ככל אשר אשר
מצוך היום וּבִנְיָךְ כָּל לַבְבְּךָ וּכְלִי נַפְשְׁךָ.

פירש מרן החיד"א זי"ע בספרו נחל קדומים בדרך רמז שהמילה
ושבת היא אותיות שבת, ללמדנו כי לא יתכן לחזור בתשובה
ראויה ושלמה בלי להזדרז ולהזהר ביותר בשמירת השבת. לא
יתכן לחזור בתשובה ללא שמירת שבת, כי היא היסוד לאמונה
ולחזרה בתשובה אמיתית.

עוד נקודה בפשט בדבריו של מרן החיד"א על פי המובא בשם
מרן רבנו יוסף חיים את המושג שבת-שלום, חשיבותה של השבת
כשיש שלום, על פי הסיפור הבא:

שני בני זוג היו אלמן ואלמנה שנישאו בשנית, וכל אחד הביא איתו
ילד מזיווג ראשון, הבעל את בנו והאשה את בתה. לא עברו כמה
שבועות, ובלבו של הבעל עלו חששות שאשתו החדשה נוטלת
מהכספים המשותפים להם ומעבירה לכתה, דבר שהיה אסור לה
לעשות על פי הסכם שערכו ביניהם ערב הנישואין.

כשדיבר הבעל עם אשתו על כך ושטח בפניה את חששותיו,
התברר שגם בלבה עלו חששות כאלו, שהוא נותן מהכסף
המשותף לבנו.

באו השניים אל מרן הבן איש חי כדי שיפטר ביניהם. אמר להם
הרב שהעצה הטובה ביותר היא לשדך את שני הילדים הללו
מהזיווג הראשון, זה עם זו, ולאחר הנישואין יקבל הזוג הצעיר את
הכסף המשותף, שיעשה עתה באמת במשותף, ואכן כך עשו.

מיד לאחר החתונה של הילדים נוצר מצב חדש לפיו לא רק שאף
אחד כבר לא חשד בשני, אלא נוספה בין ההורים אהבה ואחוה
שלום ורעות.

המשיך לבער רבנו בן איש חי, כך הוא הדבר בשבת קודש. בימי
החול האנשים הולכים עצבים מפני שיצריהם נלחמים זה בזה,
הנשמה והיצר הטוב מושכים את האדם לבית המדרש, ואילו הגוף
והיצר הרע מושכים אותו אל התאוות והרצונות הגשמיים, ומכיוון
שאי אפשר למלא רצון שניהם, נתון האדם במאבק תמידי המביא
אותו לידי עצבות.

אולם כאשר מגיעה השבת הקדושה, גם הגוף מושך את האדם
למצוות ולעשיית רצון הבורא, שכן מצוות היום הן עונג שבת
במאכל ומשתה ובכסות נקייה וכדומה,

יוצא אפוא שגם המעשים הגופניים נגזרים מענייני הקדושה, וגם
הגוף נהנה ממעשי המצוות הללו, ולכן השבת היא שבת שלום,
בכך שהיא משכינה שלום בתוך האדם בין הגוף לנשמה.

שבת שלום, כתיבה ונתינת שבת, העורר

העלון יוצא באדיבות הרבה של משפחת גניש הי"ו
להצלחתם ולרפואתם ולחיי משפחתם
אורך ימים ושנות חיים, אכ"ר

הליכות מלכי – הלכות ראש השנה

(א) יש נוהגים להתענות בערב ראש השנה. מי שנוהג כן ורוצה לאכול קודם עלות השחר, אם לא ישן בלילה כלל – מותר לו לאכול קודם עלות השחר (ש"ע סי' תקפא סע' א, ומשנ"ב סק"ד). אבל אם ישן בלילה, נכון להחמיר שלא לאכול קודם עלות השחר, ואפילו אם עשה תנאי על כך קודם שהלך לישון (שערי תשובה שם סק"א, ובן איש חי ש"א נצבים אות א). ואם התענית קשה עליו ביותר ואינו יכול לעומדו, יעשה התרה על מנהגו להתענות בערב ראש השנה (ש"ע סי' תקפא סע' ב).

(ב) וכל זה לענין תענית ערב ראש השנה שאינה אלא מנהג. אבל בשאר תעניות ציבור שהן מדינא, יש לנהוג כך: אם עשה תנאי קודם שיישן, או אם לא ישן כלל בלילה – מותר לו לאכול קודם שעלה עמוד השחר. ואם לא עשה תנאי קודם שיישן, אסור לו לאכול קודם עלות השחר, וכמבואר בש"ע (סי' תקסד סע' א).

(ג) לכל השיטות מותר למי שנוהג להתענות בערב ראש השנה לשתות קפה או תה, אפילו עם סוכר, קודם עלות השחר בערב ראש השנה (שו"ת יחווה דעת ח"א סי' לח, וחזון עובדיה ימים נוראים עמ' כב).

(ד) אין אומרים וידוי ונפילת-אפיים בתפילת שחרית ובתפילת מנחה בערב ראש השנה, כמו בשאר ערב יום טוב. וכן אין אומרים מזמור יענך ה' ביום צרה. ובני אשכנז נוהגים לומר מזמורים אלו בתפלת שחרית בערב ראש השנה (ש"ע סי' תקפא סע' ט).

(ה) אין תוקעין בשופר בערב ראש השנה. והתוקע שצריך לתקוע בראש השנה ורוצה לתקוע כדי להתלמד, יעשה זאת בביתו בחדר סגור (ש"ע סי' תקפא סע' ב).

(ו) יש נוהגים ללכת בערב ראש השנה לבית הקברות להשתטח ולהתפלל על קברות הצדיקים, ונותנים צדקה לעניים (ש"ע סי' תקפא סע' ד).

(ז) נוהגים לעשות התרת נדרים בבית הכנסת בערב ראש השנה ובערב יום הכיפורים, כדי להינצל מעונש נדרים שנדר בכל ימות השנה. ודורשי רשומות דרשו על הפסוק: לא יחל דברו ככל יוצא סופי תיבות אל"ל (טור בשם רב האי גאון, ש"ע סי' תקפא סע' ח). ונוהגים לעשות ההתרה אחר אמירת הסליחות קודם תפילת שחרית (כף החיים סי' תקפא אות עג). ויש נוהגים לעשות התרת נדרים ארבעים יום קודם ראש השנה וארבעים יום קודם יום הכיפורים. הדבר ברור שאין התרה זו מתירה כל נדר שנדר בכל ימות השנה, ויש הרבה נדרים שצריכים התרה מיוחדת אצל תלמיד חכם כדת (ש"ע סי' תקפא סעיף ח, וכה"ח שם אות עה).

(ט) מנהג יפה להסתפר ולכבס הבגדים בערב ראש השנה (ש"ע תקפא סע' ד). וכן יש נוהגים לטבול במקווה טהרה בערב ראש השנה, ומנהג יפה הוא (שם). ואדם שאינו יכול לטבול במקווה טהרה, נכון שישפוך על גופו תשעה קבין מים (שהם כ-12.5 ליטר) ואפשר לעשות זאת גם על ידי מקלחת, דהיינו שיעמוד תחת הסילון של המקלחת כשהברז פתוח, עד שישער שכבר נשפכו על גופו מים בשיעור תשעה קבין. וברור שאין הבדל בזה בין אם המים צוננים או חמים (שו"ת יביע אומר ח"א או"ח סי' ל, וחזון עובדיה ימים נוראים עמ' כ).

קומי אורי – סיפור לשבת קודש

הגר"ח פלאגי מביא מעשה מופלא המלמד על כוחו של ראש השנה ועל חשיבותם העצומה של ימי הדין.

מעשה ביהודי פשוט אחד שהתגורר בעיר איזמיר (עירו של הגר"ח פלאגי) והיה מן פשוטי העם שלא זכה ללמוד הרבה תורה, אך היה תם ישר וירא שמים מרבים. אותו אדם התפרנס בדוחק עצום ממכירת דברי סדקית בשוק, ובקושי הצליח להביא לחם לבני ביתו.

והנה, הגיע ערב ראש השנה. כל בני העיר התכוננו לקראת יום הדין באימה ופחד, מי בבכיות בסליחות ומי בקניית בגדים לכבוד החג. אותו יהודי עני עמד בבית מדרשו, הביט בעשירים הקונים בשר מובחר ויין משובח לסעודות החג, ובלבו התעוררה צער ועגמת נפש עמוקה. הוא חזר לביתו, פנה לאשתו בדמעות ואמר: הנה מלך מלכי המלכים יושב ביום הדין לפתוח ספרי חיים ומוות, ואין לי פרוטה אחת לכבד במאכל ומשתה את יום הדין כראוי. אין לי בשר, אין לי יין, ואפילו נר חדש להאיר בו את הבית אין לי! אשתו עודדה אותו ואמרה: בעלי היקר, הקב"ה יודע את לבנו. עשה מה שביכולתך.

הלך אותו עני, מצא פיסת נייר פשוטה ודיו ישן, וכתב מכתב אישי ומרגש בבכי עצום ישירות לבורא עולם. במכתב כתב: ריבנו של עולם, יודע תעלומות אתה. השנה הזו עברה עלינו בקושי רב ובדוחק עצום. הנה הגיע ראש השנה, ואין לי שום יכולת לקנות לילדיהם של ישראל בשר ויין וצורכי סעודה כמנהג ישראל. ריבנו של עולם, אני מפקיד את הדין שלי בידך, ובבקשה ממך תן לי שותפות בשמחת החג שלך, ושלח לי ברכה מן השמים.

הוא קיבל את המכתב בדמעות, יצא אל מחוץ לעיר למקום שבו ידע שעוברים סוחרים ואנשים, והטמין את המכתב תחת גל אבנים קטן בצדי הדרך, כמי שמשליך את יתבו ומסר את פתקו למלך העולם.

באותה שעה ממש, עבר באותו מקום סוחר עשירים גדול, בעל השפעה שהיה ממונה על אוצרות המלך באזור. הסוחר חש ברע פתאומי ועצר את מרכבתו בצד הדרך כדי לנוח ליד גל האבנים. כשהתכופף כדי להניח את ראשו או להסדיר את נשימתו, ראה קצה נייר בולט מבין האבנים. הוא שלף את הנייר, פתח אותו, ומכיוון שידע לקרוא מעט לשון קודש קרא את המילים השבורות שכתב העני.

לבו של הסוחר התרגש עד עמקי נשמתו מתוכן המכתב התמים. הוא אמר לעצמו: אדם זה מפקיד את יתבו על ה' ובוטח בו שידאג לו לסעודת החג ואני, שה' נתן לי עושר, אשב ואראה אדם כזה דואג בערב ראש השנה!?

מיד קרא לעגלון שלו, העמים על המרכבה ארגזים מלאים בכל טוב יונות משובחים, בשר שמן, מגדנות, פירות מתוקים, נרות ליום טוב, ואפילו מעט מטבעות זהב טהור ופקד עליו: הובל אותי מיד אל סמטאות העניים של העיר ובקש את ביתו של אותו יהודי ששמו כתוב במכתב.

העגלון והסוחר הגיעו לפתחו של העני הפשוט, דפקו בדלת, והורידו פתאום את כל השפע העצום הזה לתוך ביתו הדל. העני ואשתו נפלו על פניהם בבכי של הודאה, כשהם מבינים בחוש כיצד הקב"ה שמע צעקתם ושלח שליח נאמן מן השמים לפתוח להם את שערי השנה החדשה.

כאשר שמע רב העיר, מרן הגר"ח פלאגי ז"ע, את המעשה המופלא הזה שהתפרסם בעיר, אמר לקהלו: ראה פלא! אין לך תפילה ששבה ריקם מלפני הכסא, ומי שבוטח בהקדוש ברוך הוא באמת ובתמים מתוך לב נשבר – אפילו ברגע האחרון של ערב ראש השנה, הקב"ה מוצא את הצניעות הנסתרים ביותר כדי להשפיע לו שנה טובה ומתוקה.

בפרוס השנה הבאה עלינו לטובה, שנת התשפ"ז

(בא בסימן וצדקתך לבן מלך לפ"ג)

בשער השנה החדשה, נביע ברכת אמונים לכבוד מורנו ורבנו,

הרה"ג ר' אורי סבן שליט"א וב"ב

יהי רצון שישפיע עליכם שוכן במרומים ברכה משולשת, שנת בריאות גשמית ורוחנית, שפע ברכה והצלחה בכל העניינים, שתעלה שוועתכם לרצון, ותתחדש עליכם שנה טובה

מנאי העורך ס"ט

לע"נ הרה"ק רבי עמוס כמוס חיים גואטה בן פורטונה ז"ע

לע"נ דודי רבי טל כהן בן פורטונה ז"ל

לע"נ ה"ה רחמים (רחמיו) גניש בן חותה ז"ל

לע"נ מרת אושרית ברה"ל בת ירדנה שתחי'

לע"נ מרת דוריס לוי בת סוזט ז"ל